Maliyyə hesabatlarına şərhlər və qeydlər.

1. Giriş

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2019-cu ildə tamamlanan il üzrə Maliyyə Hesabatlarının Milli Mühasibat (MMS) uyğun olaraq **"Ədalət Partiyası"** üçün tərtib edilmişdir.

1.1. Partiya haqqında ümumi məlumat.

"Ədalət Partiyası" Təşkilatı Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi tərəfində 8 may 2002-ci il tarixində 40 saylı Şəhadətnamə ilə qeydiyyata alınmışdır və o vaxtdan fəaliyyət göstərir (içtimai əsaslarla).

Partiya heç bir qrupa daxil olmayan siyasi təşkilat kimi fəaliyyət göstərir.
Mülküyyət növü – xüsusi.
Qanunu təmsilçisi (Sədr) – İsmayılov İlyas Abbas oğlu.
Faktiki ünvün – Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Ə.Əzimzadə 4 küçəsi.
Hüquqi ünvan – Bakı şəhəri, Ceyhun Hacıbəyli 2 küçəsi.
"Ədalət Partiyası" Vergi ödəyicisi kimi Bakı şəhəri, 2 saylı Vergilər İdarəsindən qeydiyyatdan keçmişdir və 1500799811 saylı VÖEN ilə fəaliyyət göstərir.

1.2. Partiyanın hüquqi ünvanı

Faktiki ünvün – Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Ə.Əzimzadə 4 küçəsi.
Hüquqi ünvan – Bakı şəhəri, Ceyhun Hacıbəyli 2 küçəsi.

1.3. Əməliyyat valyutası

Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Azərbaycan Manatı (AZN) ilə ifadə olunmuşdur.

2. Uçot siyasətinin təqdimatı

Uçot siyasətinin bu maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsində istifadə edilən əsas müddəaları aşağıdakı bəndlərdə göstərilmişdir. Əgər başqa açıqlamalarda istinad qeydləri edilməmişdirsə, göstərilən uçot siyasəti müddəaları təqdim edilən bütün hesabat dövrlərində ardıcıl tətbiq edilmişdir.

2.1. Maliyyə hesabatlarının tərtib olunmasının ümumi əsasları

"Ədalət Partiyası" Təşkilatı mühasibat uçotunu Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun qaydada aparır. Bu maliyyə hesabatları Azərbaycan Respublikasının mühasibat uçotu haqqında qanunvericiliyi əsasında hazırlanmış və MHBS-na uyğunlaşdırılmışdır. Bu düzəlişlərə əsas əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirən yenidən təsnifləşdirmələr, o cümlədən bəzi aktiv və öhdəliklərin yenidən təsnifləşdirilməsi daxildir. Bu maliyyə hesabatlarında, aktivlər və öhdəliklər faktiki xərclər üzrə qiymətləndirilmişdir. Bu maliyyə hesabatları tərtib olunarkən 31 dekabr 2018-ci il tarixə olan göstəricilər dəqiqləşdirilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun tərtib edilməsi nəzərdə tutur ki, rəhbərlik əsas qiymət göstəricilərini müəyyənləşdirir. Rəhbərlikdən həmçinin tələb edilir ki, Partiyanın uçot siyasətinin həyata keçirilməsi sahəsində peşəkar mülahizələr açıqlansın.

2.2. Valyutaların yenidən hesablanması

(a) Funksional valyuta və hesabat valyutası
Funksional valyuta maliyyə hesabatlarında maddələrin ölçülməsi üçün istifadə olunur. Bu

müəssisənin yerli valyutası olan Azərbaycan Respublikası manatıdır (AZN).

(b) Əməliyyatlar və qalıqlar

Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatlar əməliyyatların aparılma tarixinə valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq funksional valyutada əks etdirilir. Məzənnə fəqqləri funksional valyutalardan fərqli valyutalarda aparılan əməliyyatlar və sövdələşmələr üzrə yaranır və hər bir valyutanın müəyyən sayda vahidlərinin müxtəlif məzənnə kursunda digər valyutaya çevrilməsi nəticəsində yaranan fərq kimi müəyyən edilir. Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar üzrə yaranan mənfəət və zərərlər, həmçinin xarici valyutada ifadə edilən monetar aktivlərin və öhdəliklərin hesabat dövrünün sonuna məzənnə kursu üzrə yenidən hesablanmasından yaranan mənfəət və zərərlər, mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir. Bu cür əməliyyatlardan yaranan məzənnə fərqləri müvəqqəti olaraq pul vəsaitlərinin və netto-investisiyaların hedcinqləşdirilməsi (aktivlər və öhdəliklərin dəyərinin dəyişməsindən yaranan itkilərdən sığortalanmaq üçün həyata keçirilən əməliyyatlar) kapital hesabına aid edilmişdirsə, məzənnə fərqləri mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilmir.

Monetar maddələr mövcud valyuta vahidləri və valyuta vahidlərinin sabit və ya müəyyən olunan sayında əldə edilən və ya ödənilən aktivlər və öhdəliklərdir. Monetar maddələrin əsas xüsusiyyəti sabit və ya müəyyən olunan sayda valyuta vahidlərinin əldə edilməsi hüququdur. Monetar maddələr nəğd, əldə edilən vəsaitləri, sudaları, ödənilməli olan məbləğləri, uzunmüddətli borcları, təminatları, işçi müavinətləri öhdəliklərini və təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərini daxil edir.

Qeyri-monetar maddələrə səhmlər, ehtiyatlar, əvvəlcədən ödənilmiş gələcək dövrün xərclər, əmlak, torpaq, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər daxil edilir.

2.3. Binalar və avadanlıqlar (Əsas vəsaitlər)

Əsas vəsaitlər elə maddi aktivlərdir ki:

(a) Mal və xidmətlərin istehsalı və təchizatında istismar edilir, gələcəkdə icarəyə verilmək və ya inzibati məqsədlər üçün istifadə edilir;

(b) Bir dövrdən artıq dövr ərzində istifadə edilməsi gözlənilir.

Torpaq və binalara əsasən inzibati bina və ofis sahələri daxildir. Hesabat dövrünün sonuna torpaq və binalar bazar qiymətlərinə müvafiq surətdə ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirilməmişdir.

Ədalətli dəyər – yaxşı məlumatlandırılmış, razılığa gəlmiş və bir-birindən asılı olmayan tərəflər arasında ticari sövdələşmələrdə aktivin mübadilə edildiyi dəyərdir. Binalar üzrə ədalətli dəyər müstəqil kənar qiymətləndirici tərəfindən vaxtaşırı keçirilən (adətən üç ildən bir dəfədən az olmayaraq) qiymətləndirmə ilə müəyyənləşdirilir (amortizasiya ayırmaları çıxılmaqla). Yenidənqiymətləndirmə tarixinə yığılmış istənilən amortizsiya məbləği aktivin balans dəyərindən silinir və xalis dəyər yenidənqiymətləndirmə dəyərinə hesablanır. Qalan bütün əsas vəsaitlər ilkin dəyərlə amortizasiya ayırmaları çıxılmaqla əks etdirilir.

İlkin dəyər bu aktivlərin əldə edilməsi ilə birbaşa əlaqədar olan xərcləri nəzərdə tutur. İlkin dəyərə həmçinin valyuta ilə alınmış əsas vəsaitlərin hedcinqi üzrə kapitala keçirilən pul vəsaitlərinin axını üzrə mənfəət və zərərlər də daxil edilir.

Sonrakı xərclər aktivin balans dəyərinə yalnız o vaxt əlavə edilir və ya ayrıca aktiv kimi qəbul edilir ki, bu aktivlərlə əlaqədar olan gələcək iqtisadi səmərələr Partiyaya keçsin və düzgün qiymətləndirilə bilinsin. Qalan dütün cari təmir və istismar xəcləri o dövrün mənfəət və zərərlər haqqında hesabatında əks etdirilir ki, həmin dövrdə bu xərclər çəkilmişdir.

Torpaq və binaların yenidənqiymətləndirilməsi üzrə balans dəyərinin artması kapitalın tərkibində sair ehtiyatlar (rezervlər) hesabına aid edilir. Balans dəyərinin həmin aktiv üzrə əvvəlki yenidənqiymətləndirmə artımı həddləri daxilində azalması birbaşa kapitalın tərkibində ədalətli dəyər üzrə ehtiyatlar (rezervlər) hesabına aid edilir; balans dəyərinin qalan bütün azalmaları mənfəət və

zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.
Hər il aktivin yenidənqiymətləndirilmiş balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiya ayırmaları (amortizasiya ayırmaları mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir) və aktivin ilkin balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiya ayırmaları arasındakı fərq, ədalətli dəyər üzrə ehtiyat (rezerv) hesabından "Bölüşdürülməmiş mənfəət" hesabına keçirilir.

2.4. Amortizasiya

Torpaq üzrə amortizasiya ayırmaları hesablanmır.

Digər əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya azalan qalıq dəyəri metoduna, yəni əsas vəsaitlərin faydalı istismar müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə, aktivlərin qalıq dəyərinə və ya yenidənqiymətləndirilmiş dəyərinə vurmaqla həyata keçirilir. Faydalı istismar müddəti və ya illik amortizasiya dərəcələri aşağıdakı qaydada müəyyən edilir:

- Binalar və qurğular – 5 il və ya illik 7%-dək
- Maşın avadanlıq – 5 il və ya illik 25%-dək
- Nəqliyyat vasitələri – 5 il və ya illik 25%-dək
- Sair əsas vəsaitlər – 5 il və ya illik 20% -dək(ötürücü qurğular)

Aktivlərin ləğv edilmə dəyərinə və onların faydalı istismar müddətinə vaxtaşırı yenidən baxılır və zərurət olduqda, hər bir hesabat dövrünə təshih edilir.

Əsas vəsaitlərin xaricolmasından mənfəət və zərərlər bu əsas vəsaitlərin satışı ilə onların balans dəyərinin müqayisə edilməsi yolu ilə müəyyən edilir. Xaricolmalardan mənfəət və zərərlər mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

2.5. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nəğd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cuzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri maddəsində kassada olan nəğd pul vəsaitləri, yolda olan pul köçürmələri, bank hesablaşma hesabları, digər tələbli bank hesabları, pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, bank overdraftları və ödənilmə müddəti üç aydan artıq olmayan digər yüksəklikvidli investisiyalar əks etdirilir. Mühasibat balansında bank overdraftları qısamüddətli öhdəliklərin tərkibində qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər maddəsi üzrə əks etdirilir.

2.6. İcarə

Mülkiyyət hüququndan irəli gələn risklərin və səmərələrin əhəmiyyətli hissəsinin icarəyə verəndə qalması hallarındakı icarə, əməliyyat icarəsi kimi təsnifləşdirilir.Əməliyyat icarəsi müqaviləsi üzrə ödənişlər bütün icarə müddəti üzrə bərabər hissələrə bölunməklə, mənfəət və zərər haqqında hesabatlarda əks etdirilir.

3. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli mühasibat təxminləri və fərziyyələri

Partiyanın növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və öhdəliklərin məbləğinə təsir göstərən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Həmin təxminlər və fərziyyələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edir.Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və fərziyyələr irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

3.1. Vergi qanunvericiliyi və əmək qanunvericiliyi

"Ədalət Partiyası" Təşkilatı Azərbaycan Respublikasının vergi, əmək, sosial sığorta, valyuta və gömrük qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulan tələblərə təlimata uyğun əməl etmişdir. Büdcə və sosial sığorta ayırmaları düzgün hesablanmışdır. Audit başa çatan günə Partiyanın vergi borcu olmamışdır. (Üzləşmə aktlarının surəti hesabata əlavə olunur). **Torpaq, tikili və avadanlıqlar**

Məzmun	Avadanlıq		Cəmi
01 yanvar 2018-ci il tarixinə ilkin dəyər	**7555.32**		**7555.32**
Yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2018-ci il tarixinə balans dəyəri	**7555.32**		**7555.32**
Daxilolmalar			
Xaricolmalar			
Amortizasiya ayırmaları	1888.83		1888.83
Xaricolmalar üzrə yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2017-ci il tarixinə ilkin dəyər	**9444.15**		**9444.15**
Yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2018-ci il tarixinə balans dəyəri	**7555.32**		**7555.32**
01 yanvar 2019-cu il tarixinə ilkin dəyər	**7555.32**		**7555.32**
Yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri			
daxilolmalar			
Xaricolmalar			
Amortizasiya ayırmaları	1511.06		1511.06
Xaricolmalar üzrə yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2018-ci il tarixinə ilkin dəyər	**7555.32**		**7555.32**
Yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	**6044.25**		**6044.25**

4. Pul vəsaitləri və ekvivalentləri.

Göstəricilər	**2019**	**2018**
Kassada nağd pul vəsaitləri	0.00	0,00
Milli valyutada bank hesabı		
Yekun	**0.00**	**0,00**

5. Sair qısamüddətli aktivlər

Göstəricilər	2019	2018
Vergi aktivi (vergilər üzrə artıq ödəmə)		
Yekunu		

6. Ehtiyyat fondu

Göstəricilər	2019	2018
Əsas vəsaitlərin daxilolmasından yaranan əlavə kapital		
Yekunu		

7. Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)

Göstəricilər	2019	2018
Əvvəlki hesabat dövrünün mənfəəti	0.00	0.00
Cari heasabt dövrünün mənfəəti	0.00	0.00
Yekunu	**0.00**	**0.00**

8. Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər

Göstəricilər	2019	2018
Sosial siğorta haqqı üzrə öhdəliklər	0.00	0.00
Yekunu	**0.00**	**0.00**

9. Gəlirlər

Göstəricilər	2019	2018
Dövlət büdcəsindən (Maliyyə Nazirliyi) daxil olan vəsaitlər	0.00	0.00
Üzvlük haqqlarından daxil olan vəsait	0.00	0.00
İanədən daxilolmalar	720.00	200.00
Yekunu	**720.00**	**200.00**

10. Xərclər

Göstəricilər	2019	2018
1. Siyasi partiyaların saxlanmasına və informasiya təminatına çəkilən xərclər	**0.00**	**0.00**
Əmək haqqı		
Sosial siğorta ayırmaları 22% +3%		
Vergi ödənişi		
İcarə haqqı	520.00	0.00
Rabitə və internet xərcləri (o cümlədən mobil rabitə)	0.00	0.00
Elektrik enerjisi xərcləri	0.00	0.00
Qaz haqqının ödənilməsi xərcləri	0.00	0.00
Dəftərxana xərcləri (mərkəzi və yerli təşkilatlar üçün)		
Bank xidməti xərcləri		

Kompyuterlərin katriclərinin dəyişdirilməsi		
Audit xidməti	200.00	200.00
Yerli təşkilatlara edilən yardımlar		
Dövrü nəşrlərin alınması xərcləri		
Təsərrüfat xərcləri		
Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi Xidmət İdarəsi	0.00	0.00

Göstəricilər	2019	2018
2.Seçili orqanların iclaslarının keçirilməsi, ictimaiyyətlə əlaqələrə və təşkilat işlərin icrasına çəkilən xərclər	**0.00**	**0.00**
Ali Məclisin iclasları və ümumrespublika müşavirələri üçün xərclər		
Qurultay xərci		
Seçki qabağı təbliğat və təşviqat üçün		
Notarius rüsumu		
Kitab çapı (təbliğatı mətbu nəşrlər)		
Tarixi günlər və bayramların qeyd edilməsinə xərclər		
Əkililər üçün xərclər		
Digər xərclər		
İctimaiyyətlə əlaqələr		
3. Fərdi xərclər		
Ezamiyyə xərcləri		
4. Sair xərclər	**0.00**	**0.00**
Avtonəqliyyat xərcləri (yanacaq ehtiyat hissələri)	0.00	0.00
Nəqliyyat vasitələrinin təmiri		
Müraciət edən üzvlərə maddi yardım		
Yekunu	**720.00**	**200.00**

1. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Hazırki maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, tərəflərdən biri digərinə nəzarət edə bilsin, onunla eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya maliyyə- təsərüffat fəaliyyəti ilə bağlı məsələlər üzrə qərar qəbul edərkən ona təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

2. Risklərin idarə edilməsi

Partiya daxilində risklərin idarə edilməsi funksiyası maliyyə riskləri (kredit riski, bazar riski, coğrafi risklər, valyuta riski, likvidlik riski və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

3. Kredit riski

Partiyanın kredit riski konsentrasiyası üçün potensiyal müzakirə mövzusu olan maliyyə aktivləri pul və debitor borclarından ibarətdir. Partiyanın pul depozitləri mötəbər maliyyə idarələrində yerləşdirilmişdir. Partiya bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda müəyyən edilmiş limitdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısı alınır. Qəbul edilmiş normalar ilə uzunmüddətli borcların bazar dəyəri onların daşınan dəyərləri ilə dəyişə bilər.

4. Faiz dərəcəsi riski

Partiyanın bir çox borcları təyin olunmuş marağı ifadə edir. Bu borcalarla əlaqəli maraq xərcləri siğortalanmamışdır. Rəhbərlik inanır ki, maraq normalıarının daimi olmamasından irəli gələn bazar qiymətlərinə dəyişikliklər əhəmiyyətli xarakter daşımır.

5. Mənfəət vergisi, təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri

Hazırkı maliyyə hesabatlarının əhatə etdiyi hesabat dövrlərində cəmiyyətin mənfəəti olmadığından mənfəət vergisi hesablanmamışdır.

6. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

2019-cu il ərzində "Ədalət partiyasın"-da işçilər olmamışdır. Ona görə də il ərzində Partiyada əmək haqqı, DSMF və əmək haqqından tutulan vergilər hesablanmamış və ödənilməmişdir.

Kassa əməliyyatları : Cəmiyyətin mühasibatlığı tərəfindən kassa kitabı açılmışdır. Audit dövrü ərzində kassa hesabatları tərtib edilmiş, mədaxil məxaric orderləri təlimata uyğun yazılmış, hesabatda düzgün əks etdirilmişdir.

01.01.2019-cu il tarixə kassa qalığı 0.00 manat olmuşdur.

Audit dövründə kassanın Mədaxili 720.00 manat, Məxarici isə 720.00 manat təşkil etmişdir.

31.12.2019-cu il tarixə Kassa qalığı 0.00 manat olmuşdur. Həmin daxil olan məbləğ Partiya Sədri İlyas İsmayılov tərəfindən ianə kimi verilmişdir. (SV AZE№00018321 24,01,2002 –ci il Səbail RPİ)

Bank əməliyyatları

2019-cu il ərzində "Ədalət partiyası"- nın bankdakı hesabı üzrə əməliyyatlar aparılmamışdır.

"Ədalət Partiyası" Təşkilatı Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi tərəfində 8 may 2002-ci il tarixində 40 saylı Şəhadətnamə ilə qeydiyyata alınmışdır və o vaxtdan fəaliyyət göstərir

Partiya heç bir qrupa daxil olmayan siyasi təşkilat kimi fəaliyyət göstərir.

Mülküyyət növü – xüsusi.

Qanunu təmsilçisi (sədr) – İsmayılov İlyas Abbas oğlu.

Faktiki ünvün – Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Ə.Əzimzadə 4 küçəsi.

Hüquqi ünvan – Bakı şəhəri, Ceyhun Hacıbəyli 2 küçəsi.

"Ədalət Partiyası" Vergi ödəyicisi kimi Bakı şəhəri, 2 saylı Vergilər İdarəsindən qeydiyyatdan keçmişdir və 1500799811 saylı VÖEN ilə fəaliyyət göstərir.